

رویکرد "آموزش مبتنی بر شایستگی"

Competency Based Training (CBT)

آبان ۱۳۹۹

ITC

مرکز تربیت مربی
و پژوهش‌های فنی و حرفه‌ای

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رویکرد "آموزش مبتنی بر شایستگی"

Competency Based Training (CBT)

منبع: مرکز بین‌المللی آموزش، سازمان جهانی کار (ILO)

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز تربیت مربی و پژوهش‌های فنی و حرفه‌ای می باشد.

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

۱۳۹۹

رویکرد "آموزش مبتنی بر شایستگی"

Competency Based Training (CBT)

این رویکرد در اکثر کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به سرعت رو به گسترش است و با توجه به کشور هدف کاملاً قابل انعطاف و انطباق و مورد تایید سازمان جهانی کار است. بنابراین، نگاه ایستا و استاتیک به آن اشتباه است و هر کشور با دیدگاهی پویا و دینامیک می‌تواند این نظام را با توجه به شرایط بومی خود و تغییرات سریع در زمینه فن آوری‌های یادگیری و آموزشی بکار بندد.

در این رویکرد، چرخه آموزش شامل ۵ زمینه اصلی عملیاتی؛ ۲۳ مولفه اصلی و چندین مولفه فرعی به شرح ذیل می‌گردد:

الف) تجزیه و تحلیل نیازها و الزامات آموزشی

الف-۱. شناسایی، تعیین و آنالیز استانداردهای شایستگی

۱. سازماندهی الگوهای کاری برای شناسایی و تعیین استانداردهای شایستگی
۲. شناسایی و تعیین اجزا اصلی و فرعی شایستگی
۳. تشریح اجزا اصلی و فرعی شایستگی

الف-۲. ارزیابی نیازهای آموزشی در حوزه جغرافیایی

۱. تحلیل تقاضا برای آموزش در حوزه جغرافیایی
۲. تحلیل فرصت‌های آموزشی موجود در حوزه جغرافیایی
۳. تعریف نیازهای آموزشی در حوزه جغرافیایی

الف-۳. تحلیل خصوصیات جمعیت هدف برای یک برنامه آموزشی

۱. تخمین تعداد افرادی که به برنامه آموزشی بالقوه علاقه مند اند و تحلیل قابلیت مشارکت آنها
۲. تحلیل خصوصیات عمومی جمعیت هدف
۳. تحلیل سطح تحصیلی و خصوصیات فرهنگی جمعیت هدف

الف-۴. تحليل منابع موجود و مشکلاتي که بايستي در طراحي و اجراي يک برنامه آموزشي رفع گردند.

۱. تحليل منابع انساني موجود براي طراحي و اجراي يک برنامه آموزشي
۲. تحليل منابع تجهيزاتي و مالي موجود براي طراحي و اجراي يک برنامه آموزشي
۳. تحليل منابع اطلاعاتي موجود براي طراحي و اجراي يک برنامه آموزشي
۴. شناسايي مشکلاتي که در طراحي و اجراي يک برنامه آموزشي بايد مورد توجه قرار گيرند.

ب) طراحي برنامه هاي آموزشي

ب-۱. انتخاب الگوهاي آموزش براي يک برنامه يادگيري/آموزشي

۱. احتياجاتي و مقرراتي که هنگام انتخاب الگوها به حساب مي آيند.
۲. انتخاب الگوهاي آموزش

ب-۲. تعريف اهداف، پيش شرط ها، محتوا و ديده گاه هاي يادگيري يک برنامه آموزشي

۱. تدوين اهداف كلي برنامه آموزشي
۲. تعريف اهداف خاص و تعيين پيش نيازهاي برنامه آموزشي
۳. انتخاب محتوای يک برنامه آموزشي
۴. تعريف شيوه هاي تدريس/ يادگيري برنامه آموزشي

ب-۳. انتخاب روش و رسانه هاي يادگيري و راهبردهاي ارزشي يادگيري براي برنامه آموزشي

حضور (رو- در- رو)

۱. انتخاب روش ها و رسانه هاي يادگيري مورد استفاده در برنامه آموزشي حضور
۲. طراحي راهبردهاي انگيزشي و فرا- شناختي براي برنامه آموزشي حضور
۳. طراحي راهبرد و ابزارهاي ارزشي تکويني مورد استفاده در برنامه آموزشي حضور
۴. طراحي راهبرد و ابزارهاي ارزشي پاياني مورد استفاده در برنامه آموزشي حضور
۵. جمع بندي و نهايي کردن طراحي برنامه آموزشي و تخمين مدت زمان آن

ب-۴. انتخاب روش و رسانه های یادگیری و راهبردهای ارزیابی یادگیری برای برنامه آموزشی

غیر- حضوری (یادگیری از راه - دور)

۱. انتخاب روش ها و رسانه های یادگیری مورد استفاده در برنامه آموزشی غیر- حضوری
۲. طراحی راهبرد و ابزارهای ارزیابی تکوینی مورد استفاده در برنامه آموزشی غیر- حضوری
۳. طراحی استراتژی های ارزیابی نهایی و تجهیزات مورد استفاده در برنامه آموزشی غیر- حضوری
۴. تعیین پارامترهایی برای مدیریت فرآیند یادگیری در برنامه آموزشی غیر- حضوری
۵. طراحی نهایی برنامه یادگیری غیر- حضوری و تخمین زمان مورد نیاز برای آموزش غیر- حضوری

ب-۵. اعتباربخشی به برنامه آموزشی حضوری

۱. اعتباربخشی به پیوستگی بین مولفه های گوناگون طراحی شده برای برنامه آموزشی **حضوری**
۲. اعتباربخشی به درست بودن روش و رسانه های یادگیری و راهبردهای ارزیابی طراحی شده برای برنامه آموزشی حضوری

ب-۶. اعتباربخشی به برنامه آموزشی غیر- حضوری

۱. اعتباربخشی به پیوستگی بین مولفه های گوناگون طراحی شده برای برنامه آموزشی **غیر- حضوری**
۲. اعتباربخشی به درست بودن روش و رسانه های یادگیری و راهبردهای ارزیابی طراحی شده برای برنامه آموزشی غیر- حضوری

ج) طراحی، تهیه و تولید رسانه و محیط یادگیری

ج-۱. طراحی، تهیه و ارزیابی پودمان های آموزشی/یادگیری مبتنی بر شایستگی

۱. طراحی کردن ساختار یک پودمان آموزشی/ یادگیری و مولفه های آن بر اساس اجزا اصلی و فرعی شایستگی مورد نظر
۲. تهیه و تدوین مولفه های گوناگون یک پودمان آموزشی/ یادگیری همراه با تشریح اجزا اصلی و فرعی شایستگی
۳. ارزیابی کیفیت پودمان آموزشی/ یادگیری

ج- ۲. طراحی و تهیه رسانه های معمولی یادگیری

۱. طراحی و اعتباربخشی به یک راهبرد برای رسانه های معمولی یادگیری
۲. انتخاب و متناسب سازی رسانه های معمولی یادگیری
۳. طراحی، تولید و اعتباربخشی به رسانه های یادگیری چاپی، سمعی و بصری

ج- ۳. طراحی، تهیه و اعتباربخشی به منابع نوآورانه آموزش / یادگیری برای یک برنامه آموزشی

۱. شناسایی خصوصیات و پتانسیل فنی در خصوص فنآوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) قابل استفاده در آموزش
۲. انتخاب ICT مناسب برای یک برنامه آموزشی حضوری، غیرحضوری و یا ترکیبی
۳. طراحی، مدیریت توسعه و اعتباربخشی به منابع آموزشی / یادگیری مبتنی بر ICT برای یک برنامه آموزشی حضوری، غیرحضوری و یا ترکیبی

ج- ۴. طراحی و تدوین محیطی مجازی برای یادگیری (VLE)

۱. انتخاب یک برنامه نرم افزاری مناسب جهت ایجاد VLE برای یک برنامه آموزشی
۲. طراحی و توسعه VLE همراه با راهبردهایی برای روش تدریس (پداگوژی) و تکنیک های اجرا در یک برنامه آموزشی
۳. اعتباربخشی به VLE از جمله ابزار پداگوژیکی و مدیریتی

د) انتقال برنامه های آموزشی (اجرا)

د- ۱. طرح و برنامه ریزی برای اجرای یک برنامه آموزشی حضوری

۱. تهیه طرح و برنامه برای جلسات یک برنامه آموزشی حضوری
۲. تهیه مواد و رسانه های آموزشی برای آموزش حضوری
۳. سازماندهی محیط های یادگیری در آموزش حضوری

د- ۲. طرح و برنامه ریزی برای اجرای یک برنامه آموزشی غیرحضوری

۱. تحلیل برون داد ها و آماده سازی ساختار برای یک دوره آموزشی غیرحضوری

۲. طرح و برنامه ریزی راهبردهای پشتیبانی و فعالیت های یادگیری غیرحضوری
۳. آماده سازی اطلاعات پیش از دوره مواد یادگیری تکمیلی
۴. بررسی و آزمودن محیط های یادگیری غیرحضوری

د- ۳. تسهیل سازی یادگیری در آموزش حضوری

۱. ایجاد روابط خوب کاری در آموزش حضوری
۲. تسهیل سازی یادگیری در آموزش حضوری
۳. نظارت و پایش بر فرآیند یادگیری در آموزش حضوری

د- ۴. تسهیل سازی یادگیری در آموزش غیرحضوری

۱. ایجاد روابط خوب کاری در آموزش غیرحضوری
۲. پشتیبانی فرآیندهای یادگیری فردی یا گروهی در آموزش غیرحضوری
۳. نظارت و پایش بر فرآیند یادگیری در آموزش غیرحضوری

د- ۵. ارزیابی توفیق فردی شایستگی

۱. رسیدن و توافق با طرحی برای ارزیابی عملکرد
۲. جمع آوری مستندات عملکرد و قضاوت با استفاده از شاخص های عملکرد
۳. تصمیم گیری در خصوص عملکرد و ارائه بازخورد

ه) ارزشیابی برنامه های آموزشی

ه- ۱. ارزشیابی کیفیت یک برنامه آموزشی

۱. تعیین میزان پاسخ گویی یک برنامه آموزشی به نیازهای آموزشی تعیین شده
۲. مقایسه کیفیت یک برنامه آموزشی با موارد تعریف شده در استانداردهای از پیش تعیین شده

ه- ۲. ارزشیابی اجرای یک برنامه آموزشی

۱. ارزیابی میزان پیوستگی بین طراحی و اجرای یک برنامه آموزشی

۲. ارزیابی میزان رضایت شرکت کنندگان از یک برنامه آموزشی

۵-۳. ارزیابی نتایج یک برنامه آموزشی در بازار کار

۱. تشخیص نیاز به ارزیابی یک برنامه توسعه منابع انسانی
۲. انتخاب دیدگاه های روش شناختی به منظور ارزیابی تاثیر یک برنامه آموزشی بر بازار کار
۳. طراحی برنامه ای به منظور ارزیابی تاثیر یک برنامه آموزشی بر بازار کار

۵-۴. ارزیابی هزینه های یک برنامه آموزشی

۱. تحلیل هزینه های یک برنامه آموزشی
۲. تحلیل ارتباط هزینه/ سود یک برنامه آموزشی
۳. تحلیل ارتباط هزینه/ اثربخشی یک برنامه آموزشی

رویکرد "آموزش مبتنی بر شایستگی

Competency Based Training (CBT)

منبع: مرکز بین‌المللی آموزش، سازمان جهانی کار (ILO)

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز تربیت مربی و پژوهش‌های فنی و حرفه‌ای می باشد.

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

۱۳۹۹